

ФІЗИЧНА ОСОБА – ПІДПРИЄМЕЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Фізична особа-підприємець

05.03.2026

Дячук Л. Ф.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників різних
спеціальностей
«Організація навчання осіб з особливими освітніми потребами в умовах
загальноосвітнього закладу»

Київ – 2026

Розробник:

Сакович Людмила, тренерка НУШ, заступниця директорки ліцею 'Оріяна', менеджерка освітніх проєктів ІСІ, фіналістка GTPU-2025

Чорна Катерина, вчитель, сертифікована тренерка з подолання освітніх втрат, менеджерка освітніх проєктів ІСІ

Напрямок підвищення кваліфікації: особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізація педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: «Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 16.01.2026 до 31.12.2030 року.

Рецензенти:

Грушко Наталія Анатоліївна, учителька математики та інформатики Заліщицької державної гімназії Тернопільської області.

Підлісна Наталія Іванівна, вчитель-методист, тренерка, менеджерка освітніх проєктів МГО "Інститут освітніх ініціатив".

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасна освітня система зазнає змін під впливом концепції Нової української школи та оновлених державних стандартів. У зв'язку з цим ключового значення набуває забезпечення рівного доступу до якісної базової середньої освіти для всіх дітей. Це, у свою чергу, робить актуальним створення в закладах загальної середньої освіти безпечного, інклюзивного та вільного від бар'єрів освітнього простору, де можливе ефективне впровадження інклюзивного навчання.

Для досягнення таких цілей необхідна цілісна система, що враховує та задовольняє індивідуальні освітні потреби учнів з особливими освітніми потребами. Важливою умовою є також підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних організувати освітній процес на засадах партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії, забезпечувати психолого-педагогічний супровід і підтримку в тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу.

Необхідність розроблення цієї програми підвищення кваліфікації зумовлена потребою в розвитку професійної компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти, формуванні їхньої готовності до ефективної роботи в умовах інклюзивного середовища та впровадження Державного стандарту базової середньої освіти.

Програму створено з огляду на чинні пріоритети державної освітньої політики, вимоги законодавства та нормативно-правових актів, що регулюють організацію інклюзивного навчання. Її реалізація спрямована на забезпечення рівних можливостей для здобуття повної загальної середньої освіти всіма учнями, зокрема тими, хто має особливі освітні потреби.

Цільова група: педагогічні працівники різних спеціальностей, які працюють на рівні базової середньої освіти (5–9 класи).

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1,0 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми. Програма спрямована на професійний розвиток педагогічних працівників, удосконалення наявних та/або здобуття нових компетентностей у галузі інклюзивної освіти. Навчання ґрунтується на андрагогічному, компетентнісному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах. Зміст побудовано за модульним принципом. Програма може реалізовуватися в інтенсивному (1–2 тижні) або пролонгованому (до 2 місяців) форматі. До викладання залучаються тренери, які пройшли відповідну підготовку, а також практикуючі педагоги з досвідом роботи в інклюзивному середовищі.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна (онлайн) / очна (за вибором суб'єкта підвищення кваліфікації).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток і вдосконалення професійної компетентності педагогів у питаннях організації інклюзивного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Розширити та поглибити знання слухачів у сфері спеціальної психології й спеціальної педагогіки (з урахуванням різних нозологій) для ефективного впровадження інклюзивного навчання.
2. Удосконалити здатність до командної взаємодії в межах психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами.
3. Розвинути практичні вміння та навички, необхідні для забезпечення гармонійного розвитку особистості та реалізації творчих здібностей здобувачів освіти.
4. Поглибити знання й удосконалити навички управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища.
5. Сформувати здатність застосовувати сучасні підходи до навчання (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, STEM, інтегрований, середовищний) в інклюзивній практиці.
6. Розвинути вміння організовувати проблемне, проєктне та кооперативне навчання в інклюзивному класі.
7. Удосконалити навички використання цифрових технологій під час організації дистанційного навчання в інклюзивному освітньому просторі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225) удосконалюються такі компетентності:

Інклюзивна (В1), здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей.

Предметно-методична (А2), здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання; формувати ключові компетентності та наскрізні вміння; добирати й використовувати сучасні методики і технології навчання, виховання й розвитку.

Психологічна (Б1), здатність визначати й враховувати вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; формувати мотивацію та організовувати пізнавальну діяльність; створювати спільноту, в якій поважають права кожного.

Компетентність педагогічного партнерства (Б3), здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із

залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. Після завершення навчання слухачі:

- знатимуть основи спеціальної психології та спеціальної педагогіки (з урахуванням різних нозологічних категорій), необхідні для організації інклюзивного освітнього процесу;
- вмітимуть практично реалізовувати інклюзивне навчання та забезпечувати цілеспрямований педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти;
- застосовуватимуть уміння щодо створення сприятливих психолого-педагогічних умов для організації інклюзивного освітнього середовища в контексті Нової української школи;
- використовуватимуть інноваційні освітні підходи, технології та методики інклюзивного навчання в освітньому процесі.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання результатів здійснюється шляхом поточного та підсумкового контролю за бальною системою. Максимальна кількість балів – 100.

Поточне оцінювання (до 50 балів) проводиться під час практичних занять. Слухачі виконують 5 практичних завдань (кожне до 10 балів). Критерії оцінювання практичного завдання:

- відповідність змісту та цілям теми – до 2 балів;
- правильність застосування методик і технологій інклюзивного навчання – до 2 балів;
- методична обґрунтованість запропонованих рішень – до 2 балів;
- повнота й самостійність виконання – до 2 балів;
- креативність та якість оформлення – до 2 балів.

Підсумкове оцінювання (до 50 балів) передбачає виконання комплексної практичної роботи (розроблення фрагменту інклюзивного уроку, індивідуальної програми розвитку або методичного кейсу). Критерії оцінювання підсумкової роботи:

- відповідність змісту програми – до 10 балів;

- методична обґрунтованість застосування інклюзивних підходів – до 10 балів;
- якість розроблених матеріалів – до 10 балів;
- практична доцільність та можливість використання в освітньому процесі – до 10 балів;
- рівень презентації та аргументації – до 10 балів.

Сертифікат про підвищення кваліфікації отримує слухач, який набрав не менше 70 балів (70% від максимальної кількості), виконав усі практичні завдання та успішно захистив підсумкову роботу.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації (30 годин).

Вартість: 520 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

У межах програми передбачено проведення інтерактивних лекційних занять, а також практичної та самостійної роботи. У процесі навчання значна увага приділяється формуванню навичок створення інклюзивного освітнього середовища, розвитку вмінь командної взаємодії та застосуванню сучасних методик навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Практичні заняття спрямовані на виконання індивідуальних і групових завдань, аналіз професійних ситуацій, розв'язання педагогічних кейсів та моделювання інклюзивних уроків. Для цього використовуються цифрові сервіси, інтерактивні методи та спеціалізовані програмні продукти. Особлива увага приділяється розробленню індивідуальних програм розвитку, адаптації навчальних матеріалів та застосуванню принципів універсального дизайну в навчанні.

Самостійна діяльність слухачів передбачає вивчення навчального матеріалу, виконання індивідуальних проєктів, розроблення навчально-методичних матеріалів і створення фрагментів інклюзивних уроків відповідно до змісту програми, а також здійснення добору, аналізу та оцінювання якості електронних освітніх ресурсів з урахуванням їх педагогічної доцільності та ефективності відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти.

Підсумковий контроль відбувається у формі захисту комплексної практичної роботи (фрагмент інклюзивного уроку, індивідуальна програма розвитку або методичний кейс), що дозволяє всебічно оцінити рівень опанування навчального матеріалу, сформованість практичних умінь і здатність до узагальнення знань. Окремо оцінюється здатність використовувати інклюзивні підходи для надання підтримки учням з особливими освітніми потребами, здійснення аналізу результатів навчання та обґрунтованого прийняття педагогічних рішень.

Навчальний матеріал програми організовано у 2 модулі та 4 взаємопов'язані теми. Упродовж навчання слухачі виконують практичні завдання з розроблення інклюзивних матеріалів. Кожне завдання оцінюється максимально у 10 балів. Максимальна кількість балів за програму становить 100, а прохідний рівень для її успішного завершення – 70 балів (70%).

Загальний обсяг програми становить 30 годин, з яких: 8 годин – лекційні заняття, 16 годин – практична робота, 2 години – контрольні заходи, 4 години – самостійна робота.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				Усього
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	
Фахові заняття					
МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах базової середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами					
Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища	2			1	3
Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти		4			4
Разом за модулем	2	4		1	7

**МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення
інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української
школи**

Тема 2.1. Комплексний розвиток особистості здобувача освіти (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття його творчого потенціалу	2			1	3
Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища		6			6
Разом за модулем	2	6		1	9

**МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного
навчання в Новій українській школі**

Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в	2				2
--	---	--	--	--	---

інклюзивному середовищі					
Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу		4			4
Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі			6		6
Разом за модулем	2	4	6		12
<i>Разом</i>	<i>6</i>	<i>14</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>28</i>
Організаційно-підсумкові заняття					
Настановне заняття		1			1
Підсумкові заходи				1	1
<i>Разом</i>		<i>1</i>		<i>1</i>	<i>2</i>
Усього	6	15	6	3	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Реалізація інклюзивного навчання в умовах базової середньої освіти та організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами

Тема 1.1. Визначення категорії учнів з особливими освітніми потребами. Теоретичні засади інклюзивного навчання та характеристика інклюзивного освітнього середовища

Ключові питання:

- Сутність поняття «учні з особливими освітніми потребами».
- Теоретичні основи інклюзивного навчання.
- Характеристика інклюзивного освітнього середовища.
- Основні категорії та типи освітніх труднощів: прояви, ступінь вираженості, рівні необхідної підтримки.
- Альтернативні та додаткові засоби комунікації в педагогічній допомозі.
- Принципи диференціації навчального процесу: варіативність змісту завдань, методів, матеріалів, форм оцінювання.
- Механізми адаптації та модифікації змісту навчальних дисциплін / інтегрованих курсів.
- Спеціальні допоміжні засоби для корекції психофізичного розвитку та підтримки навчальної діяльності.
- Наступність в освіті: організація ефективного переходу від початкової до базової середньої ланки.
- Поняття «розумне пристосування» та його практичне застосування.
- Універсальний дизайн у навчанні як основа доступного освітнього середовища.
- Загальношкільний підхід до формування безпечного, безбар'єрного та інклюзивного простору.

- Ресурсна кімната як ключовий елемент підтримки учнів з ООП.

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Ключові питання:

- Організація діяльності команди психолого-педагогічного супроводу учня з ООП на рівні базової школи.
- Функціональне навантаження педагога як учасника команди супроводу.
- Етапи створення, реалізації та супроводу індивідуальної програми розвитку (ІПР).
- Партнерська взаємодія вчителя та асистента вчителя: практика спільного викладання (співчителювання), моделі організації.
- Співпраця з практичним психологом, вчителем-дефектологом, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру.
- Роль асистента дитини: розмежування функцій з асистентом учителя.
- Комунікація з батьками як рівноправними учасниками команди супроводу: залучення до розроблення ІПР та відстеження результатів.

МОДУЛЬ 2. Психолого-педагогічні засади забезпечення інклюзивного освітнього процесу в умовах Нової української школи

Тема 2.1. Комплексний розвиток особистості здобувача освіти (фізичний, психічний, духовний, соціальний) та умови розкриття його творчого потенціалу

Ключові питання:

- Психолого-педагогічні характеристики учнів підліткового віку.
- Індивідуальні особливості, що враховуються в інклюзивному процесі.
- Принцип наступності в базовій середній освіті.

- Механізми соціалізації, саморозвитку й становлення особистості в інклюзивному середовищі.
- Спілкування як провідний вид діяльності підлітків.
- Гармонійний розвиток особистості: фізичний, психічний, духовний, соціальний аспекти.
- Педагогічні стратегії формування позитивної самооцінки та цілісної Я-концепції.
- Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу.
- Уміння критично мислити та знаходити нестандартні рішення в проблемних ситуаціях.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища

Ключові питання:

- Індивідуальна освітня траєкторія учня: принципи побудови та планування в інклюзивному класі.
- Механізми формування внутрішньої мотивації до навчання та пізнавальної активності.
- Психолого-педагогічні інструменти планування, моніторингу та оцінювання освітнього процесу з урахуванням психологічного комфорту й безпеки.
- Системний підхід до вдосконалення інклюзивного освітнього середовища: SWOT-аналіз.
- Створення навчального контенту з урахуванням «кліпового» мислення учнів.
- Діяльнісні та евристичні методи навчання для розвитку креативності.
- Ефективне планування уроку: тайм-менеджмент, чіткість інструкцій, зміна видів діяльності, «паузи для відновлення».

- Нові професійні ролі педагога НУШ: фасилітатор, тьютор, коуч.
- Формування учнівської спільноти, демократичних цінностей, культури взаємодії, лідерства та співпраці.
- Конфліктологічна компетентність, медіація, психологічно безпечне середовище, профілактика булінгу.
- Суб'єктивне благополуччя як показник адаптації учасників освітнього процесу.
- Психологічні основи професійного розвитку педагога: емоційна саморегуляція, стресостійкість, резильєнтність, самопідтримка та підтримка інших у кризових ситуаціях.

МОДУЛЬ 3. Інноваційні підходи до організації інклюзивного навчання в Новій українській школі

Тема 3.1. Освітній підхід як стратегічна основа побудови навчального процесу в інклюзивному середовищі

Ключові питання:

- Підхід як цілісна стратегія організації інклюзивного навчання.
- Компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегрований та середовищний підходи: характеристика та особливості застосування в інклюзивному середовищі.
- STEM-орієнтований підхід у роботі з учнями з ООП.
- Взаємозв'язок і взаємодоповнюваність різних підходів.
- Реалізація підходів в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.
- Трансформація освітніх пріоритетів: від накопичення знань до формування життєво необхідних компетентностей.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Ключові питання:

- Проблемне навчання в інклюзивному класі: дидактичні механізми та інструментарій.
- Проєктне навчання: переваги, етапи планування освітніх проєктів.
- Порівняння проблемного та проєктного підходів: спільні та відмінні риси.
- Кооперативне навчання: умови ефективної реалізації, методи організації групової діяльності, підходи до оцінювання.
- Стратегії організації співпраці учнів у класі.
- Компетентнісно орієнтовані завдання: структура та методичні засади конструювання.
- Розвиток критичного мислення, когнітивної гнучкості, практичної спрямованості навчання.
- Активна позиція учня як суб'єкта навчальної діяльності.
- Рефлексія як складова інклюзивного навчання.

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі

Ключові питання:

- Цифрове інклюзивне освітнє середовище: сутність та особливості формування.
- Потенційні можливості, переваги та виклики впровадження.
- Безпечна та відповідальна поведінка в цифровому просторі: оцінювання достовірності інформації, надійності джерел, захист від небажаного контенту.
- Цифрові інструменти та ресурси для професійної комунікації,

обміну досвідом, взаємодії з учнями, батьками та колегами.

- Правила ефективної онлайн-комунікації.
- Цифрові засоби оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії в інклюзивному навчанні.
- Сервіси для відстеження навчального прогресу учнів.
- Критерії оцінювання доцільності та ефективності використання цифрових ресурсів.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема 1.2. Специфіка функціонування команди психолого-педагогічного супроводу та особливості її діяльності в закладі загальної середньої освіти

Завдання на вибір

1. Проаналізуйте специфіку функціонування команди психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в умовах закладу загальної середньої освіти на рівні базової школи.
2. Аргументовано поясніть доцільність розроблення та практичного впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР) для дитини з особливими освітніми потребами.
3. Систематизуйте та подайте класифікацію моделей співпраці вчителя та асистента вчителя в процесі спільного викладання.
4. Проведіть зіставний аналіз функціональних обов'язків асистента вчителя та асистента дитини (учня), визначивши їх спільні та відмінні риси.
5. Розробіть структуровану схему, яка відображає взаємодію між фахівцями команди супроводу та батьками учня.

Тема 2.2. Організація та управління навчальною діяльністю в умовах інклюзивного освітнього середовища

Завдання на вибір

1. Окресліть базові принципи, на яких ґрунтується формування та планування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.
2. Розробіть узагальнену класифікацію психолого-педагогічних інструментів, що застосовуються для планування, організації, моніторингу та оцінювання освітніх заходів, спрямованих на розвиток навчальної мотивації, пізнавальної активності, підвищення якості освіти, а також забезпечення психологічного комфорту й безпеки в інклюзивному середовищі.
3. Обґрунтуйте важливість створення стратегічного плану вдосконалення інклюзивного освітнього процесу на основі комплексного аналізу сильних і слабких сторін (SWOT-аналізу).

4. Сконструйте навчальний контент зі свого предмета з урахуванням особливостей «кліпового» мислення сучасних учнів.

5. Наведіть приклади діяльнісних методів навчання, які ви застосовуєте в інклюзивному класі, та охарактеризуйте їх ефективність.

6. Запропонуйте приклади завдань, спрямованих на реалізацію евристичного навчання та розвиток креативного мислення учнів у межах вашого предмета.

7. Розробіть детальний план уроку з урахуванням принципів ефективної організації часу, чіткості інструкцій, чергування видів діяльності та використання відновлювальних пауз.

8. Здійсніть порівняльний аналіз нових професійних ролей педагога в Новій українській школі (фасилітатор, тьютор, коуч), визначивши їх функціональні особливості.

9. Запропонуйте систему вправ, спрямованих на розвиток конфліктологічної компетентності педагога та застосування медіації в інклюзивному освітньому процесі.

10. Проаналізуйте рівень сформованості в учнів умінь саморегуляції емоційних станів і поведінки.

11. Розробіть приклади вправ для розвитку психологічної стійкості та резильєнтності серед педагогів, учнів і батьків.

12. Складіть анкету для оцінювання рівня готовності учасників освітнього процесу до психолого-соціальної самопідтримки та взаємопідтримки в кризових ситуаціях.

Тема 3.2. Порівняльний аналіз технологій проблемного, проєктного та кооперативного навчання в умовах інклюзивного класу

Завдання на вибір

1. Проведіть розгорнутий порівняльний аналіз проблемного та проєктного навчання, розкривши їх сутність, механізми реалізації, інструментарій, а також переваги й обмеження.

2. Проаналізуйте особливості кооперативного навчання в інклюзивному класі, зокрема методи його організації, умови ефективності, підходи до оцінювання групової діяльності та стратегії взаємодії учнів.

3. Розробіть приклади компетентнісно орієнтованих завдань із вашого навчального предмета для використання в інклюзивному класі.

4. Запропонуйте вправи, спрямовані на розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів у межах вашої дисципліни.

5. Аргументуйте необхідність залучення учня до навчального процесу як активного учасника, а не пасивного спостерігача.

6. Проаналізуйте прояви рефлексивності як важливої характеристики інклюзивного навчання та її значення для освітнього процесу.

3.2 Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Тема 3.3. Використання цифрових інструментів і технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі

1. Зміст поняття цифрового (електронного) інклюзивного освітнього середовища.
2. Потенційні можливості, переваги та виклики, пов'язані зі створенням і використанням такого середовища.
3. Основні принципи безпечної та відповідальної поведінки в цифровому просторі.
4. Підходи до оцінювання достовірності інформації та надійності цифрових джерел.
5. Способи захисту від небажаного або шкідливого контенту.
6. Приклади цифрових інструментів і ресурсів, що використовуються для професійної комунікації, обміну досвідом та взаємодії з учнями, батьками й колегами.
7. Основні правила ефективної онлайн-комунікації.
8. Цифрові засоби, що застосовуються для оцінювання результатів навчання, надання зворотного зв'язку та організації рефлексії.
9. Сервіси, які дають змогу відстежувати освітній прогрес здобувачів освіти.
10. Критерії оцінювання ефективності використання цифрових ресурсів для досягнення навчальних цілей.

Вимоги до оформлення конспекту. На титульній сторінці необхідно зазначити прізвище та ініціали слухача, місце роботи, займану посаду, назву модуля і теми, а також перелік опрацьованих питань. Кожне питання слід розкрити окремо, відводячи на нього орієнтовно 1–2 сторінки тексту.

Текст конспекту має відповідати таким технічним вимогам: книжкова орієнтація сторінки, шрифт *Times New Roman*, розмір кегля – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, поля з усіх боків – по 2 см. За потреби допускається використання таблиць (шрифт *Times New Roman*, кегль 12, міжрядковий інтервал 1,0), а також включення схем, ілюстрацій, графічних матеріалів (зокрема малюнків і фотографій) для кращої візуалізації змісту.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 03.12.2025 № 4695-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
2. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
4. Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту : наказ МОН України від 28.08.2024 № 1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ МОН України від 29.05.2025 № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0787729-25#Text> (дата звернення: 17.02.2026).

Основна література

1. Басюк Н. А. Емоційний інтелект і психічне здоров'я учасників освітнього процесу : навч. посіб. Житомир, 2024. 140 с.
2. Булінг : міфи та реальність : метод. рек. / уклад. В. В. Потуремець ; Полтав. обл. б-ка для юнацтва ім. Олесь Гончара. Полтава, 2020. 20 с. URL: <https://ifmuds.if.ua/wp-content/uploads/2025/09/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F-%D0%B1%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%83.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Давиденко Г. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 240 с.
4. Золотарьова Т. В. Безбар'єрність як елемент безпечного освітнього середовища у казках Джанні Родарі // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2025. № 1 (141). С. 226–245. URL: <https://pedscience.spu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%97%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%AC%D0%9E%D0%92%D0%90.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
5. Інклюзивна освіта та навчання в сучасних умовах трансформацій: психолого-педагогічні основи інклюзивної освіти : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищ. кваліфікації, 23 січ. – 5 берез. 2023 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 180 с. URL: https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/Zbirnyk-tez-advanced_training_ped_23-sichnya-5-bereznya-2023.pdf (дата звернення: 17.02.2026).